

Paul de Krom,
woordvoerder energie
VVD over energierapport:
"Keuzes moeten
scherper worden gesteld"
(Pagina 3)

Gevoel van urgentie

Het ministerie van Economische Zaken heeft deze zomer het **Energierapport 2005** gepresenteerd, waarmee de richting van het energiebeleid voor de komende jaren wordt aangegeven. Met dit rapport wordt een belangrijke nieuwe wending gegeven aan het energiebeleid in Nederland. Het blikveld wordt verlegd van de korte termijn problemen van de inrichting van de vrije energiemarkt naar de langere termijn problemen van voorzieningszekerheid en de kwaliteit van het milieu. Deze omslag in denken is belangrijk en hopelijk tijdig gemaakt.

Door
Coby van der Linde

In het afgelopen jaar is in verschillende publicaties aandacht gevraagd voor de mogelijke onverenigbaarheid van de projecties van het Internationaal Energie Agentschap (IEA) van de vraag en het aanbod van olie in de periode tot 2020. Er werd vooral getwijfeld aan het vermogen van Saoedi-Arabië om de productiecapaciteit gedurende langere tijd boven 15 miljoen vaten per dag (MBD) te brengen. In de modellen wordt daar nu wel van uit gegaan. Na maanden van geruststellende berichten gaven begin juli enkele Saoedische hooggeplaatsten echter een heel ander signaal: er kan wel eens een tekort van 4,5 MBD ontstaan tussen wat het IEA heeft ingeboekt voor Saoedi-Arabië in die periode en wat het land, ondanks de enorme investeringen, kan produceren.

Dringen

De afhankelijkheid van Europa en Nederland van olie- en gasimporten neemt de komende jaren toe. We zijn in goed gezelschap, want deze importafhankelijkheid neemt

ook toe in de Verenigde Staten, China, India en andere opkomende ontwikkelingslanden. Het wordt dus dringen op de markt omdat het aanbod van olie, volgens het rapport, in toenemende mate moet komen uit de landen om diezelfde Perzische Golf. Het gevoel van urgentie is gemakkelijk te delen.

Ook op het gebied van gas verandert er veel de komende jaren. Gas zal steeds meer geïmporteerd moeten worden, in Nederland om bijvoorbeeld de terugloop in de productie van het kleineveldengas op te kunnen vangen. Er zijn gelukkig genoeg gasexporterende landen in de nabijheid van Europa, maar omdat ook de VS en de landen in Azië een grotere vraag naar gas zullen uitoefenen, moeten Europa en Nederland concurreren om het gas hierheen te halen. LNG (Liquefied Natural Gas, vloeibaar gemaakt aardgas) heeft de gasmarkt bevrijdt van haar regionale beperkingen en zorgt ervoor dat gaslanden meer

potentiële nationale markten kunnen bereiken dan voorheen.

Olie en gas is een zaak van de overheid. Zeker in de producerende, maar ook in de consumerende landen. Consumerende landen komen echter steeds meer achter de beperkingen van het huidige voorzieningszekerheidsbeleid. De mogelijkheden voor diversificatie naar herkomst zijn niet groot. De mogelijkheden naar diversificatie naar energiebron zijn iets groter maar vinden een beperking in het milieubeleid: een beperking omdat de uitstoot van CO₂ moet verminderen en een uitdaging omdat duurzame energiebronnen en schoon fossiel een groter aandeel in de energiemix moeten krijgen. Maar dat vergt een sterke economie, goe-

de technologie en een actieve samenwerking met andere landen.

Het gevoel van urgentie komt vooral naar voren in de hernieuwde aandacht van het energierapport (en de Europese Commissie en IEA) voor energiebesparing. Als diversificatie maar beperkte resultaten kan hebben in de komende 15 jaar en er allerlei onzekerheden bestaan over de omvang en richting van het aanbod, dan is het verstandig ook maatregelen te nemen die de

binnenlandse vraag beïnvloeden. Er moeten weer stickers komen op de lichtsckelaars en de gordijnen en het gaspedaal moeten weer dicht. Of een dergelijk gevoel van urgentie bestaat, is echter onzeker. ■

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de Algemene Energieraad.

Energiearmoede wereld uit!

Eén van de grootste uitdagingen op energieterrein is de ongelijke toegang van wereldburgers tot energie. In de World Energy Outlook voorzien wij een wereldwijde stijging van de energievraag met 60 procent tot 2030, waarvan tweederde voor rekening komt van ontwikkelingslanden. Het grootste deel van deze stijgende energieconsumptie zit in fossiele brandstoffen, maar het gebruik van traditionele biomassa neemt eveneens toe. Meest schokkende cijfer is dat 1,6 miljard mensen op dit moment geen stroom hebben. En in onze projecties treft dit lot in 2030 nog steeds 1,4 miljard medeburgers.

Laat dat even op u inwerken. Wij klagen hier al steen en been als we 5 minuten zonder stroom zitten, maar op dit moment zijn er 1,6 miljard mensen die 365 dagen van het jaar 24 uur per dag *black-outs* hebben. De elektriciteitsarmoede is vooral geconcentreerd in Sub-Sahara Afrika en in Zuid-Azië, waar meer dan 60 procent van de bevolking van stroom verstoken is. Een ander verontrustend gegeven is dat 2,4 miljard mensen nu traditionele biomassa gebruiken voor koken en verwarming. In de periode tot 2030 stijgt dat zelfs tot 2,6 miljard mensen.

mevrouw Lulu Xingwana, op een aan dit onderwerp gewijde IEA-workshop afgelopen januari in Parijs.

Wat moet er gebeuren om de vicieuze cirkel van energiearmoede en onderontwikkeling te doorbreken? In de eerste plaats is een beter energiebeleid in de ontwikkelingslanden zelf onontbeerlijk om (vooral private) investeringen in de infrastructuur aan te trekken. Dus is een stabiel, voorspelbaar investeringsklimaat met goed gedefinieerde eigendomsrechten nodig dat energiebedrijven uitzicht geeft op betalende klanten en redelijke rendementen. Maar kunnen die klanten dat wel betalen? Niet allemaal inderdaad, er is zeker een legitieme rol voor goedgerichte, tijdelijke subsidies voor de armsten. Helaas hebben politieke instabiliteit en sterke beleidswisselingen in veel ontwikkelingslanden het energiebedrijfsleven fors afgeschrikt, waar-

Door
Noé van Hulst

door de investeringen sinds 1997 in het slop zitten. Maar er zijn gelukkig ook succesvoorbeelden. Neem Zuid-

Saoedische veiligheidsmensen bewaken de Al-Qatif oliecentrale die 800.000 vaten per produceert.